

ლიტერატურული გაზეთი

№9 (385) 9 - 22 მაისი 2025

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

დავით ქართველიშვილი

ვენეციელი ვაჭარი

ბიოგრაფიის მონაკვეთი
ფრაგმენტი მომავალი წიგნიდან

დღე მეორე

11

გალვძებამდე ცოტახნით ადრე ვენეციელ ვაჭარს მოკლე, მაგრამ უცნაური სიზმარი დაესიზმრა.

სიზმრის უცნაურობით დაბნეულსა და შეშინებულს უცებ გაელვია, ხოლო გალვძებულმა ფიქრი უკვე ნანახი სიზმრის ფარულ მნიშვნელობაზე დაიწყო.

ვენეციელი ვაჭარი, სხვა მოგზაურების მსგავსად, მრავალმხრივ ცრუმორწმუნე ადამიანი იყო — სიზმრების ავ-კარგიანობის ამბავი კი მის ცრურწმენებს შორის ერთ-ერთი ყველაზე მტკიცე გახლდათ.

სიზმარში მშობლების სახლში მივიდა. სახლის კარი ღია დახვდა. ღია კარი გაიარა და სახლში შევიდა. მალევე დედა და მამა დაინახა. ისინი ტახტზე ისხდნენ და შუაში პატარა ბიჭი ეჯდათ. ვენეციელი ვაჭარი კარგად დააკვირდა ბიჭს და მასში გუშინ მონათაბაზარზე ნაყიდი ბიჭი ამოიცნო. უსიტყვოდ და სწრაფად გამოტრიალდა უკან. მშობლების სახლი დატოვა და უკვე გარეთ გამოსულს გამოელვია.

ინვა და ფიქრობდა სიზმრის ფარულ, ირიბ მნიშვნელობაზე, მაგრამ უშედეგოდ. ახსნა არ ჰქონდა.

სწრაფად წამოდგა, იატაკზე მოთავსებულ საჩუქართან მივიდა, შეაღვია და უბრძანა: „მომიყევი შენი ამბავი!“ — ბრძანების გაცემისთანავე მიხვდა, რომ ზედმეტად მკაცრად და უხეშად იქცეოდა და ელდანაცემი ბიჭი იქვე დაამშვიდა — „თუმცა, მერე იყოს, ჯერ ვაჭაროთ...“

რამდენიმე წუთი მომზადებამ წაიღო, მერე ქვევით ჩავიდნენ. ვენეციელმა ვაჭარმა საჩუქარი ისევ სასტუმროს მოსამსახურეს მიაბარა:

„კარგად აჭამეთ და მოუარეთ, მე სალამოს დავბრუნდები...“

სასტუმროს მოსამსახურემ თავი დაუკრა და საჩუქარი გადაიბარა.

ვენეციელი ვაჭარი გარეთ გამოვიდა. ღრმად ამოისუნთქა და გაიფიქრა, რომ ამნამს მისთვის ცხადი სიზმარზე მნიშვნელოვანი იყო და უკეთესი იქნებოდა თუ მომავალ შეხვედრაზე იფიქრებდა, ხოლო ბიჭის ცხოვრების ამბავს სალამოს, უკვე გემზე მყოფი, მოისმენდა. ეს აზრი თავში სასტუმროს დატოვებისას მოუვიდა და ჭკუაშიც დაუჯდა.

შეხვედრამდე რამდენიმე საათილა რჩებოდა.

სასადილო არ იყო ერთადერთი ადგილი, რომელსაც ქალაქში ჩამოსული ვენეციელი ვაჭარი აუცილებლად ესტუმრებოდა ხოლმე.

იყო ასევე საფუნთუშე.

ამ პირობითი დასახელების მქონე დანესებულება მონათაბაზრის საწინააღმდეგო მიმართულებით მდებარეობდა.

და რადგან ვენეციელი ვაჭარი ხვდებოდა, რომ ფეხით გადაადგილება ამ შემთხვევაში ძვირფასი დროის ფლანგვის ტოლფასი იქნებოდა, დაუყოვნებლივ გადაადგილების სხვა, გაცილებით სწრაფი, საშუალების დაქირავება არჩია.

გუშინდელივით ცხელოდა, შეიძლება მეტადაც.

საფუნთუშე ორი, მინისზედა და მინისქვეშა, ნაწილისგან შედგებოდა. მინისზედა ნაწილში საცხობი იყო განთავსებული, ხოლო მინისქვეშ — სამორინე.

ვენეციელმა ვაჭარმა გამოცდილებით იცოდა, რომ როდესაც კანონდარღვევა აშკარაა, მაგრამ მასზე კანონის დამცველი ხალხი ჯიუტად და შეთანხმებულად სდუმს, ეს ჯიუტი და შეთანხმებული დუმილი მართლაც რომ ოქროა და სწორედ ეს ადამიანები არიან ნამდვილი ალქიმიკოსები და არა ფილოსოფიური ჭკვის მაძიებელი შემსწავლებლები.

ოდიტგანვე ასე იყო, მაგრამ მომავალში ეს ასე აღარ იქნება.

სწორედ ამისთვის არსებობს საიდუმლო ორგანიზაცია.

საფუნთუშე რამდენიმე წლის წინ სრულიად შემთხვევით აღმოაჩინა ქალაქში ხეტიალი-სას. მისი მინისქვეშა ნაწილიც იმავე დღეს მოინახულა.

საფუნთუშე სრულად უცხოელებზე მუშაობდა, რადგან ადგილობრივი მდიდრები საკუთარ სახელს უფრთხილდებოდნენ და ახლოს არ ეკარებოდნენ, ხოლო ღარიბები იმის ღარიბები იყვნენ, რომ აქ მოსვლაზე მხოლოდ ფარულად და უიმედოდ ეოცნებათ. დამღლეულია ასეთი ოცნება, ზოგადად სიღარიბეა დამღლეული.

ვენეციელი ვაჭარი საფუნთუშეში შევიდა. უკვე კარგად ცნობდნენ აქ და მისი მუდამ უცვლელი მოთხოვნებიც კარგად იცოდნენ, ჯერ ასკილის ნაყენი და კარაქნასმული ფუნთუშა მიუტანეს, მერე მინისქვეშეთის კარი გაუღეს და ვენეციელმა ვაჭარმა ოცსაფეხურიანი კიბე ჩაიარა.

კიბეზე ჩასვლისას იმაზე ფიქრობდა, რომ რალაც დროის შემდეგ იგივე კიბე უნდა აეწყო.

წინი ელიაშვილი

ხან ამინდი მეძებდა და
ხან ამინდებს ვეძებდი
ის უჩემოდ ვერ ძლებდა და
მე უმისოდ ვერ ვძლებდი
მე მის ტკივილს ვემეგობრე
დიდი თავგამოდებით
ლხინში დარდის მეგობარი
როგორ არ ვაგონდები

როცა ჩემი ბედის წყარო
ძლივსლა მოწანწკარებდა
მაშინ მივხვდი ღმერთი მწყალობს
ღმერთი იდგა კარებთან
ხან ლამაზი ქალის სახით
ხან ექიმის ხალათით
თუმცა კრინტიც არ დამიძრავს
სუყველაფერს ვმალავდი

ის დროც დგება როს საკუთარ
სიავეებს იყვარებ
ხვდები უნდა წასულიყო
უნდა წასულიყავი
თითქოს დიდი კედელია
და ამ კედელს ვლევადე
ზოგი მხოლოდ სიკვდილებით
მიდის დაბადებამდე

IV-V

II-III

ნინი ელიაშვილი

შეუფერხებლად ვადასტურებ
ყველაფერს აღარც მიზნები და
სუყველაფერი ჯადოსნური
ამომაცალეს სიზმრებიდან
როდესაც თეთრ ფერს ვენვალები
გარშემო მუდამ ყვავებია
ნუ გამახსენებთ მეძავეები
თქვენგან რამდენი მყვარებია

დარდი დამტოვებს უცილობლად
დამტოვებს შიშიც უძილობაც
შეგიყვარდება ჩემი დარდი
და არა მისი უძირობა

იმ ცრემლგარეულ წყალთან ვზივარ
ამაში მხარს ვინ არ დამიჭერს
არა მაქვს მეტი ფანტაზია
და მინდა მხოლოდ წყალთან ვიჯდე

რა საოცარი შუქი აქვთ დღეებს
მე ვყვავი თუმცა არვინ მიყურებს
და ამიტომაც შენ ერთს გიმღერი
ამ სიბრმავიდან გამორიყული

რაც უნდა მოხდეს რადგან ვერ შევცვლით
ღვინოში ცრემლი რატომ ვაზავოთ
მოდო მანამდე დაგხარჯოთ ვერცხლი
თუ გაიმეტებ ჩემივ საზღაურს

შეგიმსუბუქებს თუმცა მცირედით
რომ სასიკვდილედ ყველა დღე ღირდა
მე კი ვყვოდი
სიჩუმეც და ოვაციებიც
მაგრად მეკიდა

ეს იყო ადრე დიდი ხნის წინათ
იცი ბევრ ამბავს იწყებენ ასე
მე იმ უხსოვარ დღეებში მძინავს
თითქოს და ჩემი არყოფნა მავსებს
მძინავს და ძილის მძიმე მკლავები
კვლავ დასადგომი ღლისგან მიცავენ
ვიცი ვერავის ვერ ვეყვარები
თუ წარსულად არ გადავიქცევი

ვიცი და თითქმის არასდროს ვნაღვლობ
თითქმის ვერასდროს მნახავ ნაღვლიანს
რომ ვერასოდეს ვიპოვე სახლი
რომ უსახლობა ალბათ სახლია

მე ჩემი ღმერთის ღუმილს მივათრევ
მე მელოდება ჩემი ნაპირი
სისულელეა ოცდამეათედი
არ ვარ და ისევ ყოფნას ვაპირებ

ვხედავ ცრემლივით როგორ იქნება
დაბადებიდან სრულყოფას ლამოზს
მე კი სავსე ვარ ცრემლების სეტყვით
რომ კარგად არაფერი იქნება
რომ ყველა ლუკმა უმარილოა
მე მათ ხომ ახლა არაფრით ვეტყვი
ისინი ჯერაც გვანან არაფერს
ისინი უნდა იქცნენ ცრემლებად
ისინი უნდა გავდნენ ნაქარგებს
მათ ხომ არ ვეტყვი აღმოჩენებმა
რომ აღმოჩენის ჟინი დაკარგეს

მე მათ გარეშე ცხოვრებას ვსწავლობ
ვინც ძილს მიანდო თავი ბოლომდის
მათ ხომ არ ვეტყვი რომ ყველა ძვალი
ელის ყველაზე ძვირფას მოლოდინს
ვფიქრობ ყოფნისგან თავს შევიკავებ
თუ თავს ბალიშში ძლიერად ჩავრგავ
მაგრამ წვალებით ნაპოვნ სიყვარულს
სიზმარშიც ვკარგავ

და ბოლო დროა სიზმარს ცხადისგან
ვერაფრით ვარჩევ
ვერაფრით ვწინკნი ერთმანეთში აზელილ ფერებს
მათ ხომ არ ვეტყვი დღესაც ვარდისფრად
ჩავცქერ უფსკრულებს
რომ თანახმა ვარ ყველაფერი ყველაფრის მერე
ლამაზი დარჩეს
ჩემი ნატვრებიც მათ შეუსრულდეთ

არ დამანება თავი ბალახმა
ვერ დავაღწიე თავი მის სურნელს
ბალახი მინდა როცა არა ხარ
რომ ხარ მითუფრო ბალახს ვისურვებ
და ისე ვცხოვრობ ერთად ბალახთან
ხელი არასდროს არ მომცარვია
ორივემ ვიცით ის რაც არ ახდა
ბოლო წუთამდე საოცარია

რა შეიცვალა მითხარ ნანახით
მე რომ მიწოდდა ის სალამოა
აუ რა მაგრად მიყვარს ბალახი
აუ ჩემ გულზე როცა ამოვა

ჩვენ ხომ დავინყეთ ეს სიზმარი სუფთა ფურცლიდან
თან ჩავიყოლე ამ სიზმარში სიცხადის ეჭვი
სად შემიძლია ჩემგან მოკლულს ადგილს ვუცვლიდე
სად შემიძლია ჩემი გული გავდეს უწინდელს
სად სულს ჩამიმსხვრევს სარკესავით ნასროლი კენჭი
ჩემი წარსული მამაჩემის მიწის მკლავები
ხსოვნის დაღმართი უფრო მეტად ხდება ციცაბო
სად ჩვენს ადგილებს ვერასოდეს დაიკავენენ
სად დაბადების მოგონილი ამბით გავებით
და დაბადება უნდა ვინამოთ

ხშირად მაშინებს სხვის სხეულში უცბად მოხვედრის
აზრი იმ უცხო სამყოფელის ჩემით დანაღმვა
სად შემიძლია დავიჯერო რომ შენ მოხვედი
არ მეშინოდეს უკან მოხედვის
არ მაშინებდეს შენი დანახვა

ჩემი ცხოვრება მომაკვდავი კაცის არქივი
სად მზე ანათებს ჩემ ნაცხოვრებ ჩამქრალ მიწურებს
სად შემიძლია გამიხარდეს ყველას მაგივრად
და შენ მიყვარდე ამ ქალაქივით
სადაც მომკლეს და მერე მირწმუნეს

ხანდახან ვფიქრობ თვალს დავხუჭავ ყველა გაქრება
და როგორც მინდა ისე ვიჯავრებ
მაშინ რას მეტყვით ღვთისმოსავენო თქვენგან ნაქებმა
თუკი უკუღმა გადავისახე
ერთხელ პირჯვარი
ხანდახან ვნატრობ თუ არავინ დამელოდება
უმტკივნეულოდ შევიხორცებ ვინრო გალიას
თქვენთან ჩაძირულს რას მომახლით მაშინ ლოთები
ბოლო ჭიქა თუ ველარ დავლიე

ხანდახან ვფიქრობ დავისვენებ როცა მოვკვდები
არ მეხსომება დაკარგული ჩემი გვირგვინი
და თქვენთან ნაბრძოლს რას მომანერთ პატრიოტები
თუკი სამშობლოს თვალწინ გიგინებთ

ხანდახან მჯერა ღვთის მადლია როცა ვიშლები
როდესაც წყენა მომაკითხავს გულში ნადები
თქვენ გვერდით ნაფრენს რას დამწამებთ მაშინ გიჟები
თუკი ერთხელაც დავჭკვიანდები

ხანდახან როცა მიწვეს ფიქრის დანაწევრებით
გამოვიგონო ნაგლეჯ-ნაგლეჯ ირგვლივ რა ხდება
რას დამაბრალებთ ძმები მწერლები
თუკი ფანჯრიდან არ გადავხტები

ხანდახან მტანჯავს მაგრამ წარსულს ვერ გავიმეტებ
ყოფნა სულ რაღაც სამჯერ მომინდა
რა მოგიხერხო ჩემო კარგო ყველა იმედი
უკვე მომიკვდა

იცი ქართანაც მიცხოვრია რომ აღარ დამრჩა
ერთი ადგილიც სადაც მახვილს არ გაუვლია
ყველაზე მძიმე ჭრილობა ხომ გარედან არ ჩანს
სასწაულია
რომ კიდევ უცდი გამხმარ ტოტზე ჩიტის მოფრენას
მოფრინდეს რამე გიგალობოს ამბავი გამცნოს
ეს მოლოდინი გამომდგარა წუთისოფელი
დაღლილო კაცო

პირს ველარ უშვერ მწველ სხივებს და
ჩრდილებს აგროვებ
მხრებჩამოყრილი ახლა მხოლოდ ერთ ყვავილს უვლი
სადმე მიუვალ ადგილებში გადასარგავად
შენივე გულის

და ისე მწყობრში დგება ხოლმე უცებ ყოველი
ლამის შენ თვითონ მიჰკრა თითი ჩუმად პირველ ქვას
თითქოს ის ზარი. განყვეტილი. იმ ზარს მოელი.
გადმოგირეკავს

თითქოს არავის არ ესმოდა ბავშვის მუდარა
გინდა მიმართო გულში იმ ბავშვს: პატარა ფიფქო
ნუ გეშინია ბოლოს მაინც რაც არ მომხდარა
იმაზე ფიქრობ

რამდენ ხანს იყო ან ის ეზო ან ის გარგარი
რამდენ ხანს იყო თეთრ კედლებში უამინდობა
მე როგორც პოეტს ყველაფერი მქონდა მაგარი
მე როგორც პოეტს მხოლოდ ლექსში ყოფნა მინდოდა
სადაც ვცხოვრობდი არაფერი ქონდა იმ ოთახს
შენთვის სათქმელი ოთახს სადაც სული მძვრებოდა
შენ ხომ იცოდი ყველა ქალი ვინც მილიმოდა
მიყვარდებოდა

ახლა ვიხსენებ ვინ რამდენი ხანი გაუძლო
ჩემს მწველ სურვილებს სულიერმა გინდა უსულომ
ვინ ილბლიანი აღმოჩნდა და ჩემს გულს დაუძვრა
ვინ გავენირე და ერთი სიტყვაც არ შევუსრულე

ვიხსენებ მაგრამ ვერ ვიხსენებ მათთან რამდენ ხანს
გავჩერდი თითქოს გამუდმებით ერთ გზას ვეძებდი
ზოგს ხმად ვინახავ ზოგს სტრიქონად და ზოგს ნატეხად
ვერ გაცოცხლდება მათგან ვერცერთი

ზვიად ბოდაველი

NN

მე ასე მინდა, მჯეროდეს, მწამდეს,
რომ რაღაც იყო, სიზმრების გარდა
და ოდნავ თბილი ნახშირი მწვავდეს,
დღის სიმართლისგან მფარავდეს ფარდა.

მე ასე მინდა, იყოს ფერადი
ის, რაც ლანდია რუხი და შორი,
ორი, რომელიც ნოლის ჯერადი
მალე გახდება ერთების შორის.

//

The sun is warm, the sky is clear და
მთანმინდის ფერდობს ადგას ნათელი.
ამოთქმად ჩემი ბოდვა არ ღირდა,
ასაჟღერებლად ჩემი სათქმელი.

სიყვარულს თითქოს ბევრი არ უნდა,
მაგრამ არაფრით დავხვდი, არარით,
Nor peace within nor calm around და
გამოსავალიც არსად არ არის.

აპრილი

აპრილი მართლაც ნაბიჭვარია,
ხსნის ყვავილებსა და ზამთრის ჯადოს,
ნათელში აფენს არამხდარ სიზმრებს,
სიმხდალეს ჩემსას და მინდა, ვცადო,
სახე დავშალო, მზეს გავექცე და
თავზე მატყდები ყოველთვის ამ დროს.

დათბა და მტერიან გაზაფხულს ვსუნთქავ
ან სახლში ვზივარ მტერიან წიგნებით
და როგორც მწარე მოცემულობას,
ვიჯერებ, ერთად რომ ვერ ვიქნებით,
უხმოდ ვქვითინებ, უცრემლოდ ვტირი,
მტკვრის გაღმა გარბის ჩემი ფიქრები.

იქ გოგო ცხოვრობს, მაისის მსგავსი,
ეზოში რომ დგას, იმ თუთის ტოლი,
თხელი და ოდნავ არამდგრადია,
როგორც ხელწერა რვეულში სკოლის,
როგორც „მიყვარხარ“, ჩუმად ნათქვამი,
როგორც ნიშნობის ბეჭედის რგოლი.

დათბა და ვიცი, ტოტები კანრავს
ფანჯარას, მოვა მაისი მალე,
შემოახტება სქელი კატა და
ლამაზი გოგო გაახელს თვალებს,
შიშველი ივლის სიცხეში გოგო
და შეშურდებათ მეზობელ ქალებს.

მაისი მოვა და აღმოჩნდება,
რომ თუთა მართლაც სტუმრობას გეგმავს,
თხილამურებთან გადალაგდება
ზამთრის ქურთუკი და შავი ჩექმა,
თაროს ფერადი დინოზავრები
უნდა გაართონ ჩემს შემდეგ სხვებმა.

სხვისი ვნებების იყვავებს ვარდი
და ერთგულების ედელვაისი,
შაშვის ჭახჭახი გაღმა პარკიდან
გოგოს ოთახში ისევ გაისმის
და ახელს ცისფერ თვალებს ცეზივით
ლამაზი გოგო, მსგავსი მაისის.

ღალატი

ჩვენს შორის მანძილს არ ვთვლი, არც არის,
შენ გეხუტები, თუნდაც შორიდან,
რადგან უშენოდ არასაკმარი
ვარ, როგორც ცალი წინდა ორიდან.

ჩვენს შორის მანძილს არ ვთვლი და მაინც
ჩახუტებაა ჩვენს შორის, ქალაქს
როლი აქვს ჰაერის, სიცარიელის,
რომელსაც იგი ხმაურით ფარავს.

ჩვენს შორის მანძილს არ ვთვლი და თითქოს
მინდვრის ყვავილებს ვსუნთქავ თმებისას,
ტურით ვიპარავ ლოყების სითბოს
და თვალის ცის ფერს შებინდებისას

ჩაეყურებ, ვცდილობ, ვუპოვნო ფსკერი
და ვყირავდები რუხ ცაში თავით.
რად უნდა ასეთ სინაზეს მტერი,
რატომ დაერქვა სახელი ავი?

ყყყუი და ვფიქრობ

ყყყუი და ვფიქრობ:
დამთავრდა
ჩემი და შენი შეხება,
შენკენ არ უნდა მატარონ
გახარებულმა ფეხებმა,
შენკენ არ უნდა ჩქარობდეს
გული ყმანვილის თითქოსდა,
მორჩა
და ჩვენი ამბავი
ხრამისკენ გადაიკოსა,
დამთავრდა,
აღარ იქნება
არც კოცნა, აღარც ლოკვა და
ლეკვად მოვკალით ეს ვნება,
სანამ ეს ვნება მოგვკლავდა.

დასასრული

II

ნისლი რძისფერია. რძეც ასეთივე ფერის იყო, ოღონდ ცხელი, ცხელი... თუმცა უფრო თბილი ჩაათბუნებდა სასას, არბილებდა. თავლგარეულს რომ მასმევდა, უცნაური გემო ჰქონდა, სხვა გემო დაჰყვებოდა, დიდი ჭიქით... ხო, ჭიქით რომ მიდგამდა დიდ რძეს... დიდს? არა, ბევრ რძეს, არცთუ ისე ბევრს. მოგიჩვენოსო, მართალიც იყო. მალევე ქრებოდა, ზამთრისას იცოდა მოხშირება, მერე, მერე კი ჩამილბობდა... ჩაიში სამინელებო იყო, ცხელი უნდა ყოფილიყო. გემრიელიყო. რაღაცის გემო ჰქონდა, უცნაური, საზიზღარი, გულისრევას იწვევდა. სუნი სასიამოვნო ჰქონდა, და ორთქლი, ცხელი ორთქლი. თითებს ვუშვრდი, თითები და დახორკლილი კანი უნესტიანდებოდა, თეთრი სისველე ეკიდებოდა კანის სერილებში. მაგრამ სასიამოვნო იყო, თბილი და სასიამოვნო, მაგრამ საზიზღრობა, სამინელი გემო კი ჰქონდა. ჩაი მუქი წითელი იყო, სიბნელე გარეული, ჩამკვდარი შინდისფერი; რძე კი, რძე — რძისფერი, ნისლიც ასეა, თეთრი, ჩაის ორთქლისმაგვარი, მაგრამ თითებს არ მისველებს, ისევ მშრალია. ხელები შარვალზე შეინმინდა, მშრალი ხელები ისევ მშრალი ჰქონდა, არ ანესტინებს. ჯანდაბა, აი, დამენყო, ჩაი, ჩაარბილებს ყელსო, ნეტავ კიდევ თუ დამალევიწნებს. იქნებ დამალევიწნოს კიდევ, ხო, კარგი იქნებოდა, გაივლიდა... ერთი-ორჯერ ხველებისაგან ჩაიფრუტუნა, ნახველი ქუჩაზე გადააბუჭა და მოსაცმლის ჯიბეში ჩაჩურთული ძველი ცხვირსახოცი ამოაძრო და მოსველებული ტუჩის კიდეები მოიმშრალა, ისევ ჯიბეში ჩაჭმუჭნა ცხვირსახოცი, სადღაც ღრმად, მივიწყებულივით. შავი, თხელი სახლები ძლივძლივობით ილანდებოდა. ნისლში მხოლოდ შენობის კონტურები მოჩანდა, მიმქრალებული და სხეულგამოცლილი, ასეთებს მაშინაც ვხედავდი, ზუსტად იმათ მოჰგვანან. თვალებს ჭუტავდა, ძლივს აფახურებდა ქუთუთოებს, აი, მალე, სულ ცოტაც, აი, ეხლა... შავი, კიდევ გამუქებული მართკუთხედები სიცარიელეში ლივლივებდნენ. ხან ერთგან გამოჩნდებოდნენ, ხანაც მეორეგან გამოიჭყიტებოდნენ. სინითლე, ხო, სისხლისფერი. იქნებ ის სახლიც კია? იქნებ. ნუთუ... არა, აქ არის, აქ არის, ალბათ თეთრი იყო, თოვლისფერი, ახლა მონითალ-მოყვითალო. შავი, სითეთრეებით დაბოლოებულ-დანვეტებული სქელი გარსი არტყამს გარს ამ სიმავეებს, თავად თხელსა და მოლივლივს... ასეთივე იყო, იგივე გარშემო, ოღონდ ეხლა თვალები გახელილი აქვს, ქუთუთოები ძლივს ჩახუჭა და მალევე გაახილა. მცირეოდენი ბრჭყვიალება და ყველაფერი ისევე იყო, როგორც თვალების დახუჭვამდე. ერთი-ორჯერ ისევე წამოაფშვინა. მოთახთახე ტუჩებთან ხელი მიჰქონდა და სახელოს იფარებდა. დილის სიცივე თხელ გარსად ედებოდა მოთხარიკებულ სახეს, მოსლიპულსა და ალაგ-ალაგ დამტვერილს. ხალხი კანტი-კუნტად თუ მოჩანდა. რამდენიმე გამყიდველი, თხელი, გალიავებულ წინსაფარშემოკოსებული, წითელი ლაქები მოსცხებოდა და გრძელ, ჟანგისფერ კაუჭზე სისხლმწვეთავი ხორცის მოზრდილ ნაჭერს აგებდა. დიდი, ალესილი, აქა-იქ ხერხისპირიანი, წვეტებამოშვერილი დანები ნაჭერგადაფარებულ მაგიდაზე ჩაელაგებიან; სახელურებზე ხის ნაწილები ამომტვრეულიყო. სხვაგან ბოსტნეულის გამყიდველები ამზადებდნენ თავიანთ საქონელს, ზოგიერთი მალაზიის დარაბები კვლავ ჩამონეულ-ჩამოფარებული იყო... ადრეა. დილაა, თუმცა ჯერ კიდევ ადრე. ასე ადრე არ მავნებდა, არც მოლბებოდა. უფრო გვიან, ბევრად გვიან, ეხლა რა ჯანდაბა დამემართა... არც მაძინებს. ხო, სიცივე. ჯანდაბა, ოდნავ შეათბობდა. დილა, დილა და თან ხშირი სიცივე, ღმერთო ჩემო, რა სულელია ეს, იქნებ ეძინოს. რომელი საათია? რომელი და... არც კი ვიცი, სადღაც აქ უნდა ცხოვრობდეს, ფოტო რომ გამოგზავნა, ხომ დაურთო მისამართი... საყვარელი ფოტო იყო. პატარა სკამზე მოკალათებული, ლამაზი კაბა აცვია, ისეთივე თმები ჰქონდა, ისეთივე... ლამაზი და მშვენიერი... აქვე უნდა იყოს წესით, სადღაც ახლოს. საათი? ჯერ გვარიანად ადრე ჩანს. გაირინდა. შეიძლება, ეწყინოს კიდევაც. გაუხარდება კი? იქნებ შეეშინდეს... ჩემი შეეშინდეს, საზიზღარი ხარ და სულელი, რატომ უნდა შეეშინდეს. გაუხარდება, ნამდვილად გაუხარდეს.

ბა. ასე უნდა იყოს, ალბათ... უცილობლად, უცილობლად... დიახ, დიახ, აქეთ. რომელი საათია? დიახ, საათი მაინტერესებს. თუმცა ვერ მოვიცალე... წითური წვერი აქვს, თვალებს ძლივს ახელს, მუჭით ისრესს, ოჰ, დიდი პირი მოალო და დამთქნარა. ახლავე, სულ მცირე ხანს ვაცადოთ... არც გიყურებს, საით არის. ჯიბეში ჩაჩურთა, წინსაფრის ქვეშ. დანის ლესვის ხმა მცირედით თუ ათრთოლებდა სიცივის თხელ გარსს... ხან რას აკეთებდა, ხან რას... სულ საქმიანობდა, მომხიბლავი იყო, გაოფილი კისერზე თმის ღერები ეკვროდა ხოლმე. ბალიშთან აქვს თავი ჩამოწეული, ყურში რაღაცას ეჩურჩულებს; რაღაცა ტკბილს, სასიამოვნოს, შემთბარი ხმით. კი, ნამდვილად. ეხლავე, ეხლავე ადგება... თვალდახუჭული, პირი ოდნავ ღია დარჩენია და წითური ენა მოუჩანს, ცხელი ჰაერი ამოსდის. ისრესს ხელებს, ფეხებს უხახუნებს, ოდნავ უთბობს, სულ ოდნავ. სიცივეა, მინები დაორთქლილა, გადმოხრილა და იმავეს ჩასჩურ-

ცმლით და კაბის გალუმშულ-დალაქავებულ ბოლოთი მთელ ეზოში დასეირნობდა. თმები უსველდებოდა, კანზე ეკვროდა თმის დამბალი ღერები. პატარა ბავშვივით უხაროდა, იქნებ იყო კიდევ, სულ ასე ამბობდა. ცოცხლობსო. არ უნდა მოკვდესო. არც მომკვდარა, მარად იცოცხლებსო. მშვენიერი იყო ხოლმე, ბედნიერების და შემოდგომისას გაუბურაში ჩამპალი ყვითელი ფოთლის სურნელი ჰქონდა თმაზე, როცა მეხუტებოდა. ტანსაცმელი მენამებოდა, მხოლოდ ახალი გარსი წვიმის საოცრებებისა და მისი თმის, შემოდგომის სურნელი... ნაბიჯს აუჩქარა, ვინც კი ქუჩაში გამოსულიყო, აქა-იქ მიმორწოდა, რომ რაიმესათვის შეეფარებინა თავი; ვინ საცხოვრებელ შენობაში შეიშვებოდა, ვინ — მალაზიის სავესე იდილიაში, ვინ კიდევ სისხლის სუნით გაჟღენთილ საყვასბოში. არა, არ უნდა ქნაო, არ შეიძლებაო. ასე ამბობდა ხოლმე, მე მეუბნებოდა და სხვას არა! არა! სხვა არა, მხოლოდ შენო, ასე იყო, არ მომატყუებდა. არ შეიძლებაო,

ჩულებს, თბილა, შემთბარი ხმით. ეუბნება რაღაცას, ოჰ, როგორი სასიამოვნოა, თბილი და სასიამოვნო. ნელა მიდის წინ, ცდილობს, რამეს ფეხი არ წამოსდოს, არ აყირავდეს სადმე, არ დაეცეს... ადგება, მალევე ადგება. ღუმელთან მიმდგარი სკამის საზურგეზე გადაკიდულ ტანისამოსს იცვამს, თითქოს ცეცხლის სითბო გადმოყვას. სიამოვნებს ცივ, მოყინულ კანზე ეს თბილი შეხება. სითბო ეღვრება, თან უყურებს, როგორ უცემს, დახორკლილკანიანი, აბუსუსებული აქა-იქ. ფრთხილად მიაბიჯებს... თმის ნაწილი ყურს უკან ჩამოშლია; პატარა, მოლამაზებული ყურები აქვს. სასიამოვნოა ცხელი ჰაერი, თბილი რძე მოუშვადებია დიდი ჭიქით, აბუშტუკებული სითხე დიდ ჭიქაში ჩამოუსხამს. მომწარო რძის სუნი აქვს ოდნავ პერსი. ხო, რძესავით ნისლი... ჰაერში აქა-იქ მორისმის დანის ლესვის გამკინავი ქახახაი...

სველდებოდა. ახლად წამოსული წვიმის წვრილი, გრილი წვეთები ელამუნებოდა მოშვებულ თმასა და წვერს. მშვიდად ცრიდა, ნელა. მშვენიერება, უყვარს ხოლმე, ყოველ შემთხვევაში, უყვარდა, დამბალ მინაზე დარბოდა ხოლმე ატალახებული ფეხსა-

არ უნდა ქნაო. მინაში ჩაფენილ ქვებს შორის წყალი გროვდებოდა, ფეხი სრიალებდა, ძლივძლივობით მითოხარიკობდა. ცხენი კარგად დარბოდა ხოლმე. უხდებოდა წვიმა. ბალანი უპრიალბოდა, უცნაურად უბზინავდა. ცოტაცაა. ახლოს უნდა იყოს, სადღაც აქვე; რა ეწერა, აღარც მახსოვს, რაღაც ამის მსგავსი, კი ეს უნდა იყოს, ნამდვილად ეს, აქვე... შენობაში შეაბიჯა, ქვათა შორის შემორჩენილ ლიობებში ისევ მოწანწკარებდა წვიმა.

დაოდროოდროვებულ კიბეებს მიუყვებოდა. ამოტეხილ, აქა-იქ ამომპალ საფეხურებს მძიმე ნაბიჯებზე ჭრატუნის გაჰქონდათ. მორყეულ სახელურს ხელაჭიდებულ ნელ-ნელა მიუყვებოდა გზას... აქვია, აქ არის. სულ დავსველდი, სირცხვილია. ამდენი ხანი, ამდენი... და ასე გალუმშული მივადგე, ასეთი სველი, სულ გალუმშული, მაგრამ ჩემი ბრალი ხომ არ არის, წვიმდა. წვიმა. მაგის ბრალი უნდა იყოს. სულ მაგის ბრალია. აქვე, აი, აქ. პატარა, მოფართხუნე, მოძველებულ ფირფიტაზე მცხოვრების სახელი და გვარი ამოეკვითათ. ის იყო, ადვილად იცნო. ცოტა ხანს იდგა, იმშუმებოდა, მესაძლოა, მესცივდა კიდევც...ბუხარათან

რომ ვიყავი, მაშინ მშვენიერი იყო, თბილი და წვნიანი სიცხე, მსუყვე სითბო, ასეთი იყო. რძე. ცივი რძე. ის თბილი იყო, ადულებდა ხოლმე. მინის ორი სქელი, თეთრი ფერის, გამჭვირვალე ბოთლებში თეთრი, ნისლისფერი რძე ესხა. მჭიდროდ მოეგრაგნათ თავსახურები. იქვე კარებთან დაფენილი პატარა ნოხის გვერდით დაელაგებინათ. ორი ბოთლი, ცივი რძით სავსე. მოკუმული ბოტოტა თითებით კარზე დააკაკუნა, მსუბუქად, მორიდებით, თითქოს შერცხვა. ამდენი ხანი, ამდენი... და ასე მალე ვნახავ, ასე ახლოს, ნუთუ არ გაუხარდება. რატომ არ უნდა გაუხარდეს? აუცილებლად, აუცილებლად ასე იქნება. ცოტა ხანს ასე იდგა. არაფერი. მხოლოდ სიჩუმე, მხოლოდ წვეთების რაკარუკი შენობის გარეთა ფასადზე. ისევ დააკაკუნა. მომუჭული თითებით უფრო ძლიერად მიაბრაზუნა კარებზე. ისევ იგივე. ისევ არაფერი... სულელი, სულელი ხარ, არარაობა ხარ, გამოჩენილგებული. არ არის სახლში, წასულია, არ არ... სულ ჩემი ბრალია, არ არის. ნავიდა. როგორც მაშინ, მაგრამ ეხლა არ გამაფრთხილა. ეხლა სადღა ვიპოვო, სულ ჩემი ბრალია. თან როგორ ასხამს, სულ დალპება... გაბრაზებულმა კარს ძლიერად უჯიკა, მიაწვა. ნახე, აქვია, არ წასულა. კარი ოდნავ შეიღო, მცირედით გამოაჩინა შიგნეულობა. სიჩუმე იყო, არანაირი ხმა, ფაჩუნიც კი არ მოისმოდა. მორიდებით, მაგრამ მაინც სიხარულით შეაღო კარი, მთლიანად როგორც კი აღმოჩნდა ოთახში, კარები ფაქიზად, ნახად მიიხურა. სრული სიჩუმე. სრულებით არაფერი, არ არის, არ არის სახლში, მაგრა, მე ეს აქ. ხომ შეიძლება მოვიდეს? მოვა, აბა, სად წავა, დაველოდები... არანაირი ხმა, გაფაჩუნებაც კი...

ვანილი. ვანილის სუნი ეცა. მოტკბო, მაგრამ ამაღდროულად მწკლარტე სიტკბობის მქონე. ოჰ, როგორი სასიამოვნოა, როგორი თბილი და ტკბილია აქაურობა. როგორც მას შეეფერება ზუსტად ისეთი. ნეტავ როდის დაბრუნდება, უნდა... ასე როგორ არ უნდა გაუხარდეს. მძიმედ მიაბიჯებდა, თან წვიმის წვეთები წურწურით ჩამოსდიოდა. მთელ იატაკს ასველებდა. არ შეუმჩნევია. სიამოვნებდა მთლად გალუმშულს, სითბოს სურნელი, ტკბილი სითბოება. მისაღებშიც არავინ დახვდა. მხოლოდ მიტოვებული ავეჯი იმზირებოდა მოწყენილად. თვალებს აცეცებენ, თავიანთ კუშტ, ცივ მზერას ავლებენ ყოველივს. მეც, მეც მიყურებენ, იქნებ არც მოგწონვარ, იქნებ სულაც პირიქით. არ ვიცი, ან კი საიდან მეცოდინება. უყვარდა, მაშინ რომ უყურებდა. კედლიდანაც მხოლოდ ერთი მოჩუქურთმებულ, მოოქროსფერებულ ჩარჩოში ჩასმული სურათი მოჩანდა. სულ ეს იყო. როგორც ახსოვდა, ზუსტად ისე იყო. სახლი ცარიელი იყო, როგორც თავად შეატყო. შელიობებულ კარს მოჰკრა თვალი. მინის სქელ ტიხარში, შიგ შუაგულში რომ ჩავსვათ, ამღვრეულად არეკლილი გამოსახულება იბლანდებოდა. მიიზლანებოდა, აცაბაცად მოჩანდა, სხეულის ზოგი ნაწილი მოზრდილი ჰქონდა, ზოგი უფრო მომცრო, ერთი ფეხი გრძელი, მაგრამ დაბუშტულ-გასივებული. ასეთი იყო. მშვენიერი წიგნი, მაგრამ ახლა... ახლა კი აღარ მახსოვს, აღარ წამიკითხავს ბოლომდე, სურათების დათვლიერება უფრო მეტად მხიბლავდა... შავ-თეთრი იყო, მოღუმული და მოწყენილი. მაინც მოსწონდა, მაინც... ნელა შეაღო კარი, ფაქიზად მოაღიობა და საძინებელში შევიდა. ყურადღება არაფრისთვის მიუქცევია, არაფერი მოუთვალეირებია, პირდაპირ საწოლზე გაუშვდა მზერა. ის არის, ნამდვილად ის არის. სძინავს. კი, მაგრამ როგორ ვერ გაიგო? არა, ნამდვილად არ გაუგონია არაფერი. სრულებით არაფერი. არ უნდოდა, გაეღვიძებინა. წვიმის წვეთები ისევ წკარანკურით ეხლებოდა იატაკს და მთლიანად ალბობდა. ჩუმად მიდიოდა, უფრო სწორად, მიიპარებოდა საწოლისაკენ. ნამდვილად, ნამდვილად ის არის. ოდნავ ღია დარჩენოდა პირი, ზედა ტუჩი ლამაზად მოუჩანდა, აქა-იქ ნადებმოკიდებული კბილები მაინც მოთეთროდ გამოიკვეთებოდა. ხელი შეახო, უფრო სწორად კი, ხელით შეხება ბოლომდე ვერ გაბედა; მხოლოდ თითით მოუცაცუნა მუბლზე და ჩამოყრილი თმის რამდენიმე ღერი შეუსწორა. არ განძრეულა. არც კი შერხეულა. ღრმად სძინავს, სულ ასე იცოდა, მაგრამ... ადგომა? ადგომა არასდროს უჭირდა. საბანი ნახევრად ჩასჩაჩოდა და კაბით დაფარული სხეული მოუჩანდა. მხრებთან კაბა მოშალიფებოდა,

„მე აჲ ვიყავი, აჲ ვიცხოვრე, მოვკვდი მიტომაც!..“

არა და არა! — ვეგუები თანდათან არებს, ვდგები და ვწვები, რადგან ასე ვარ მიჩვეული. გავითავისე: მქვია მწირი, მქვია ეული და მიაქვთ ჩემი ტკივილები დეკემბრის ქარებს. გიყვარვარ? — არა! გახსოვს ჩემი ლექსები? — არა! მოგონებების მძიმე ტვირთით ვარ დახუნძლული, ცივ დაისებში იძირება ჩემი კუნძული და მე თვითონაც ჩასული მზის უკუნი მფარავს. რა დავაშავე? ვის წინაშე მიმიძღვის ბრალი? ასე ნელ–ნელა რატომ მიძვრება სენაკში სული?... პასუხის ნაცვლად მდუმარება, სიყრუე სრული და დარჩენილი, სულ, სულ ბოლო ფოთლების რალი! თვალთუხილავმა მცირე სივრცეც არ დამიტოვა, სადაც ვიყავი, ყველგან ვილაც მიგებდა ფაცერს. და ახლა ჩემი სიხარულის ნანგრევზე ვაწერ: „მე აჲ ვიყავი, აჲ ვიცხოვრე, მოვკვდი მიტომაც!“

მე ყველა ლხინზე და მაჯლისზე დამაგვიანდა...

უკვე გაფრინდნენ თბილ ქვეყნებში ჩიტები... ვისაც არ ჰქონდა ძალა და სურვილიც, ადგილზე დარჩა. შემოეძარცვა ხეებს ირგვლივ დიბა და ფარჩა და რადგან ფოთლებს არ სჭირდებათ ჰაერში ვიზა, დაფარფატებენ სადაც უნდათ და როგორც უნდათ, მოდის ზამთარი, თან მოჰყვება ფიფქთა ამალა. სუსხმა და ქარმა ჩემი სული გაატრამალა და ვხედავ, მოჰქრის ჩემკენ თოვლის პირველი გუნდა. როგორ მენადა, როგორ მსურდა, როგორ მიწოდოდა, ეს თეთრი მიჯნა ისევ ერთად გადაგველახა და მეჩურჩულა: „ჩემი სუნთქვა, ჩემი ყველა ხარ!“ და მთელი სევდა ამ გორაკთა, ველთა, მიწდორთა, მიმოგვეფანტა!.. მე გჩუმდები, მე ვირინდები, ყურს ვუგდებ ღუმილს,

ჩემს სახლში რომ სუფევს ნიადაგ.

მე ყველა ლხინზე და მეჯლისზე დამაგვიანდა და მისრუტავენ ღამის ქუფრი ლაბირინთები!

არავინ იცის, როცა მიდის, გოლოს საღ მივა...

სად შემეშალა!.. ფეხი, ნეტავ, სად დამიცურდა! შეუფერხებლად მოვდიოდი თითქოს აქამდე! მაგრამ ერთხელაც უცაბედად გზები დაქანდნენ და მე აღმოვჩნდი ნასასახლარ ვინრო მიწურთან! არავინ იცის, როცა მიდის, ბოლოს სად მივა, ცდება, ვინც ფიქრობს, თუ მივიდა, თვითონ მივიდა! მე წლების ტალღამ გადმომაგდო ყოფის ტივიდან და არ მგონია თუ ვარსებობ, თუკი სადმე ვარ! შენც თუ ხარ!.. შენც თუ!..

მე ეს კითხვა წამით არ მტოვებს და შევიშლები, მოთმინებამ თუ მიღალატა. დარდის გორგალი მყოფნის დღემდე ტვირთად, ღალადაც და ხანჯალივით ებჯინება ჩემს სიმარტოვეს. სად არ მამყოფა ბედის ქარმა, სად არ მატარა, და ახლა აჲ ვარ, თუმც ვერავინ მოაგნებს ამ „აჲ“-ს. როგორც სიზიფეს, ჩემი ლოდი მწვერვალზე ამაქვს და ამ ამაო გზაზეც შენზე ვფიქრობ, პატარავ!

და მსურს ვიყვირო: არაფერი არ ვიცი, არა!..

გზადაგზა ვიგებ მე ბევრ რამეს — კარგსაც და ავსაც, ზოგი მათგანი არც მათბობს და აღარც მახარებს და სანამ სხვები ყურს უგდებენ ბუეებს, ნალარებს, ნაწერს, განაგონს ემიფრავ, ვინერ აბზაც და აბზაც! არ მჭირდება და მაინც ვიცი... სანაგვე ხსოვნას არ გააჩნია, უცნაური ასორტის მსგავსად დამაქვს ათასი სისულელე, რომელიც არსად გამომადგება... ეს ცხოვრება დაკარგვა, პოვნა და კვლავ დაკარგვა არის მხოლოდ... დავდივართ ასე წრეზე და ხშირად მსხვერპლი ვხდებით დიახაც ამ წრის. რაც ვიცი, როცა გავიხსენებ, სხეულში გამცრის, და ფიქრის ჭურჭელს უხილავი ცრემლებით ვავსებ. შენ არც კი იცი, რანაირი ტკივილი მზარავს, რა ცეცხლი მბუგავს, მიკიდია ტანზე რა ალი.

ხან გამოჩნდება, ხან გაქრება ჩემი გრაალი და მსურს, ვიყვირო: არაფერი არ ვიცი, არა!

ვიფიქრავ უცაბ, ცოცხალი ვარ?.. მივლივარ სადმე?..

ცუდი სიტყვაა „შეგუება“... არა მაქვს სხვა გზა... და ვეგუები სიმარტოვეს, სიცივეს, სევდას. ყველა მათგანი სხვადასხვა დროს ლანდივით მსდევდა და ახლა, როცა თვალს ვადევნებ დაკეტილ ვაგზალს, რომლის ბაქანზეც ჭაჭანება არაა კაცის, ვიფიქრებ უცებ, ცოცხალი ვარ?.. მივდივარ სადმე?.. თუ ღირდა ამ დღედ ის, რისთვისაც სიამე დავთმე, ან რა ვუშველო დარჩენილი სიცოცხლის ნაწილს! გახლეჩილია დედამინა სხვადასხვა სფეროდ, შუაში ზღვაა კატარღებით, კრეისერებით. ზეცას სწვდებიან სინანულის გეიზერები და მე ვჩურჩულებ: „საყვარელო, Dum spiro, spero!“ დეკემბრის ტალღა ელენება ზამთრის გალავანს, ლურჯი ოტელი მწუხარების ნისლმა შებურა. შენ იქ უფლისწულს.ელოდები უწინდებურად, მე კი არსად ვარ... მე ჩაძირულ სფეროში ვრჩები.

*Dum spiro spero (ლათ.) — სანამ ვსუნთქავ, ვიმედოვნებ!

ნეტავი, იმ დროს, როცა დავცდა: „მე ვარ თანახმა!..“

რაც არ გამოდის, არ გამოვა!.. მე ეს მარტივი სიბრძნე ვინმემ კი არ მასწავლა, თვითონ გავიგე, და სანამ ვცოცხლობ, დარჩენილ გზას ჩემით გავიგნებ და არ ვიქნები ჭირვეული... ამინდს მარტივით არ ავრევ... მაგრამ სამუდამოდ მემახსოვრება, როდის, რისთვის და რატომ გითქვამს საქები ფრაზა... აცივდა უკვე და მე სახლის დარაბებს ვრაზავ, ოთხ კედელს შორის გაგრძელდება ჩემი ცხოვრება. ჩაეხედავ არქივს, ძველ სურათებს, ხმოვან ბარათებს დაეუგდებ ყურს და მომინდება შენი დანახვა. ნეტავი, იმ დროს, როცა დავცდა: „მე ვარ თანახმა!“ და ბინდში ცისკრის ვარსკვლავივით შემომანათე. როცა ვიგრძენი, რომ გამოვა და გამოვიდა, ავმალლდი თითქოს მეცხრე ცამდე საკუთარ თვალში... მე ჩვენი ტრფობის საპყრობილეს მეასედ დავშლი და იქ საშენოდ ჩემს დამწყვეტულ გულს გამოვიტან!

თითქოს არც რაგე მომხდარა და არც რამ მოხდება...

შენ შემასწავლე უთქმელობა და გარინდება, ყრუ ტკივილების უპასუხოდ გულში დატევა. ზოგჯერ ვიფიქრებ, ნუთუ მართლა მოღალატე ვარ, ჩემს ლიანდაგზე სემაფორი რომ არ ინთება? მე როცა ვდუმვარ, ბაგეებზე მაღევს ურდული, მკერდექვე სიტყვები ფრთხიალებენ, როგორც ჩიტები. მზერას მტაცებენ შენი კაბის ჭრელი ჩიოთები და რომ მეგონა, გრძნობებისგან ვარ გაქურდული, არა ვარ, არა!.. მე, უბრალოდ, მოთმენა მშველის, და როცა წყენას არ ვპასუხობ, სულ სხვა კაცი ვარ! და რადგან ბრაზმა სიყვარული ვერ გააცივა, ის მიხვრა-მოხვრა, ის სილაღე, თვალები შველის, კვლავ მაბოროტრებს და ცხოვრებას თავიდან ვინყებ, თითქოს არც რამე მომხდარა და არც რამ მოხდება... ხმას ამოვიღებ და მე სისხლი ამიმბოხდება და საბოლოოდ გადამბუგავს საჰარის სიცხე.

დამასწრას ეთქვათ: „უშენოდაც მქვია მიჯნური!..“

ვერ გაგემიჯნე, ვერ გავდექი განზე... ნიადაგ რალაც უხილავ ძალას შენთან მოყვავარ... ზამთარს თან მოჰყვა შორი მოგონება გარდასულ ჟამთა და ვგრძნობ, რომ

მაართლაც უსაშველოდ დამიგვიანდა ის ერთადერთი, უთარგმნელი სიტყვა, რომელიც ახსნიდა ყველა წყენისა და გაბუტვის მიზეზს. ჩვენ გაგვყო ღამემ... თუმცა ღამე მძვინვარებს ისეც და ფიქრი, ზეცად მიმქროლავი, ქვესკნელს მძრომელი, აგებს და ანგრევს ერთდროულად იმედის ჯებირს, და მე არ ვიცი უკვე, ვინ ვარ, სად ვარ, რა მინდა, ვთათბირობ სასოწარკვეთილი ვისთან, რამინთან და ბოლოს მაინც ძველ აზრზე და ჭკუაზე ვრჩები. დამასწრეს ეთქვათ: „უშენოდაც მქვია მიჯნური!..“ დიახ, ასეა!.. შეიძლება თურმე ასედაც. და მე ამ ფრაზას გაგაგონებ მეათასედაც, მერე რა, თუკი შენს თვალთაგან ვარ გამიჯნული!

თვალებაში თითქოს ოცნებაჰის პანაშვიდია...

დილა იწყება უშენობით... სარკმლის მინები სიზმრის ეკრანებს მაგონებენ... ეზოში თრთვილი არის ისეთი გამჭვირვალე, სათუთი, თბილი, ვთბები თვითონაც და ტკივილზე ვწერ მოთმინებით.

სიცრუე უკვე თავს ვერაფრით შემომასაღებს, თუმცა რა დიდი შეღავათი ახლა ეგ არი. დღე მოაბიჯებს, სიკვდილივით დაუდევარი, მე კი სიცოცხლის სასახლისთვის ვეძებ გასაღებს. გახუნდა ყველა სურათი და ყველა წერილი, ძვირფას მისამართს გაუვიდა ყავლი უჯრაში. მიფრინავს ჩემი სიყვარული შორეთს ლურჯ რაშით და ტყდება სხივი, ძლივს ნისლიდან ამოწვერილი. თვალებში თითქოს ოცნებების პანაშვიდია, მე ვწერ შენზე და მიძნელდება სუნთქვა თანდათან... ამასობაში ძლიერდება ზამთრის კანტატა და ზამთარს ჩემი სანუხარი ფეხზე ჰკიდია.

და კვლავ მშვიდი ვარ, თვით მკვდარზეაც ათასჯერ მშვიდი!..

ჯერ კიდევ მაშინ, როცა ღრუბელს ლაჟვარდად ვთვლიდი, შენს ლურჯ თვალებში ჩაძირული ნათობდნენ მზენი და ჩემი თავი უსაშველოდ მეგონა ბრძენი, ვიყავი მშვიდი, ო, რარიგად ვიყავი მშვიდი! როცა ნაპირზე უწმინდურის ნაფეხურს ვშლიდი, და არ ვიცოდი, სად მეძებნა ღიმილი შენი, როცა თანხმობა შეიცვალა ერთბაშად წყენით, ვიყავი მშვიდი, ო, რარიგად ვიყავი მშვიდი! როცა ერთბაშად ჩაქრა ცაზე მნათობი შვიდი, დედამინაზე გამოირთო ერთბაშად დენი, არად ჩავაგდე სინამდვილე, ცრემლების მდენი, ვიყავი მშვიდი, ო, რარიგად ვიყავი მშვიდი. ამჟამად, როცა მე სიკვდილის დავკარგე რიდი და ბოლო ტყვიას გახურებულ ლულაში ვტენი, სასხლეტზე თითის დაკარებას მოველი ლხენით და კვლავ მშვიდი ვარ, თვით მკვდარზედაც ათასჯერ მშვიდი!

მოვა სხვა ჟამი, გაამეფდება სხვა პანდემია...

გასკდა ზღაპრიდან მოფრენილი ფერადი ბუშტი. დამთავრდა დიდი სახიობა და მისტერია. სულ ახლანდელი მეგობარი ღამის მტერია, დეკორაციებს ენაცვლება კედლები კუშტი. აწ საით წახვალ, რომელ გზას და ბილიკს გაჰყვები, სად, როდის, ვისთან გელოდება ღამის გათევა? მე შენი ტაძრის სამრეკლოზე თითქოს მნათე ვარ, და თვით კუნაპეტ ღამეშიაც დაგენახვები. გადაიქცევა საწიერი ცრემლის აუზად, შიგ სევდის გემს რომ დავინახავ, ვიტყვი: ჩემია! მოვა სხვა ჟამი, გამეფდება სხვა პანდემია, რომელმაც ტრფობა ერთხელ უკვე დააპაუზა. წყენის ღვართქაფი თითქმის ყველა ბარიერს გასცდა, სათქმელი უკვე თქმულია და სევდამან ბაგენი. ამ მარათონში რა დაკარგე, რას მივაგენი, მიხვდები მაშინ, როცა მიხვალ ფინიშის ხაზთან.

ვღაპვარ, ვით ღომის გაღიაში გლადიატორი...

შინა ვარ, მაგრამ მაინც სხვაგან მგონია თავი, ხსოვნის ეკრანზე ენაცვლება ყაბახი ისინდს. რაც ჩემი იყო, თითქოს სხვისი გამხდარა ისიც, კეთილის ნაცვლად ტახტზე მორჭმას ჩემულობს ავი. გახუნებულა მზე, რომ ჩანდა ჩემი ეზოდან და დაისის წინ თითქოს მაძლევს განგაშის ნიშანს. დამდნარა, ცრემლად შერევეია ღორღსა და ქვიშას, ოქრო, რომელსაც ხაზინისთვის უნდა ეზოდა! აღარც იკითხავ: სად ვარ ახლა, სად ვიხიზნები, ისე, ვით თქმულა, სულ სხვაგან ჰქრის შენი გონება, მე კი ნიადაგ მშანთავს, მდულრავს, მწვავს მოგონება, როცა დღითი-დღე ხორცს ისხამდნენ ჩემი მიზნები. შენ, ალბათ, ხარობ: აღტყინების ჟინი წამართვი, ვდგავარ, ვით ღომის გაღიაში გლადიატორი, ზამთრის პირისპირ, უსაშველოდ ნაცემ-ნატორი, და არც რწმენა მაქვს, არც მიზანი, არც მისამართი!

მომავლის საშვი, სამწუხაროდ, წარსულში დარჩა...

დრო სჭირდებოდა ამ ყველაფერს და ისიც დადგა. ბოლო ხიდია, რომ ლოკავენ ცეცხლის ენები. სიმართლის კედელს

წმინდა მსხვერპლად ჩავეშენები,

მე შენს წინაშე მცირე ბრალიც არა მაქვს რადგან. არ გაჭრა თმენამ, არც ღუმილმა არ გაჭრა... გულში უკვე იმხელა ნაპრალია... საშველი არ ჩანს. მომავლის საშვი, სამწუხაროდ, წარსულში დარჩა და „ხვალეს“ ნაცვლად

სანატრელი გამხდარა „გუშინ“.

მე არ მინდოდა, არ მენადა, არა და არა, ეს საშავეთი, სამეწყრეთი, ეს უფსკრულეთი, როცა ერთბაშად ყველაფერი არის სულ ერთი, და ყელში ბურთად გაჩრილია: „გვეყოფა!.. კმარა!“ სიცივემ უკვე ამოავსო ყველა ღიობი, ზამთრის ქარებმაც ამოიდგეს ბოროტი ენა. დედამინაა ღია ცისქვეშ ვეება სცენა, სადაც ყველაზე ტრაგიკული ვარ მსახიობი!

ლამეს ასდის ლიმონის და დაფნის სუნი და სიჩუმეს აპობს ლექსი ორღესული.

გათენდება ახალი წლის თეთრი დილა, გაიხედე — ზეცა როგორ მოწმენდილა.

ახალ გზებით და ახალი სიმღერებით ჩვენ ყოველთვის ვხარობდით, ყელს ვიდერებდით.

დაგვებედოს ხალისი და იმედები და ახალი ოცნებები დაგვებედოს. დასაკარგად ვერასოდეს ვიმეტებდით ძველ ხალისსაც, ძველი ცეცხლი გულში გვენთოს.

დილა ტკბილი, გოზინაყით დაწყებული გვეგებება და სიხარულს მოასწავებს. ახალი წლის აღსანიშნად ინევს გული და ძველ დღეებს, როგორც სანთლებს, ახლა წვავენ.

იქ, სადაც ზეცა ზღვას უერთდება, ვარ სამუდამოდ გამომწყვდეული და „განწირულმა სულისკვეთებამ“ ცეცხლით დაწერა ჩემი რვეული.

ათასმა წვიმამ გადაიარა სულის მინდორზე მზეთა ჩაქრობით. ვინც სიკვდილამდე ვერ ეზიარა, ვერ ნახა ზიბლი გრემქალაქობის.

ვინ იცის, როდის, ვინ იცის, როდის ჩამოეშვება სიკვდილის ფარდა და არ დარჩება დრო საღამომდის, არც რა დარჩება, ლექსების გარდა.

და ჭექს ღრუბელი გაბრაზებული და მეხს იზიდავს მუხა მალალი. ხავს ეჭიდება წყალწაღებული და არაფერი ხდება ახალი.

იქ, სადაც ზეცა ზღვას უერთდება, ამიჩენია მე სამყოფელი. ცეცხლი გააპეს წვიმის წვეთებმა და ღმერთს უგალობს ჭკვათამყოფელი.

ქალბატონმა ხეებმა ზაფხულის ბალ-მასკარადის შემდეგ გაიხადეს საშემოდგომო ნითელ-ყვითელი კაბები, წვიმებით პირი დაიბანეს და მოემზადნენ ზამთრის სიზმრებისთვის. მათ სიზმრებით გამოვლილი გაზაფხულები — ჟამი მშფოთვარე ყვავილობის და სიყვარულისა. მათ ესიზმრებათ გამოვლილი გაზაფხულები და ნაყოფით წელდამძიმება. მათ ესიზმრებათ გამოვლილი შემოდგომები, როგორც რთველი და მოსავლის აღების ჟამი. ქალბატონი ხეები ქარით ფშვინავენ ძილში და დედამიწა ირწევა ხოლმე, როცა მათ სძინავთ თოვლის აკვანში. ისევ მოვა გაზაფხული, მაგრამ განა ყველა ხე აშრილდება სიყვარულით და დამძიმდება ნაყოფით!

როგორც მოხუცი ქალბატონები — ხმელი ხეები სამუდამოდ რჩებიან ზამთრის ძილში.

არ ბერდებიან მხოლოდ თვალები მრავლის მხილველი და ნანვალები და არ ბერდება ასევე გული სამარადისოდ შეყვარებული.

ვარ სამოთხიდან გაძევებული, ყველაზე ბოლოს იმედი კვდება, რომ შემიხიზნავს ვარსკვლავთ კრებული, გზა სამოთხისკენ არ შემეკვრება.

ჩამქრალ მზეების გზად მხედება ჯარი, გამეფებულა მთელ გზაზე ყინვა. ღმერთო, დამწერე ამ გზაზე ჯვარი, შვებად მიქციე ოხვრა და გმინვა!

არ ბერდებიან მხოლოდ თვალები, სახეები კი მაინც იცვლება. დრო ჯერ შორსაა გარდაცვალების, სისხლისგან გული ჯერ არ იცლება.

ო, როგორ მინდა ზღვისპირა სახლი ამ უდაბნოში უწყლობით დაღლილს. და ჰქონდეს იმ სახლს პატარა ბალი და დარაჯობდეს ერთგული ძაღლი.

ზოგის სიცოცხლე ჩალის ფასია, ზოგის — ძვირფასი და ძვირზე ძვირი. ო, ეს ცხოვრება ხშირად თარსია, ბედის ბედაურს ვერ შეცვლის ვირი.

ო, როგორ მინდა ზღვისპირა სახლი, სადაც მედუზებს ზღვა ნაპირს აყრის და მზე ყოველთვის გრიალებს მაღლით და ვერ აჯობებს ათასი ჭაღი.

ტალღები, როგორც თეთრი ძაღლები, რომ მილოკავდნენ ფეხებს ალერსით, დაუნგრეველი ღრუბლის თაღები უძლებდნენ ფარულ ზრახვებს არესის.

ო, როგორ მინდა ზღვისპირა სახლი, სანამ ვიქნები, დე, ზღვისა ვიყო. თვალი ვახარო სულ ზღვის დანახვით, ცხრა მთას გადაღმა არ გავირიყო.

ოვიდიუსი, დანტე და ბროდსკი შორს სამშობლოდან უძლებენ დროს? კი!

ვინც სახლში დარჩა, მკვდარიც კი ტირის, ვერ მოიშორა თავიდან ჭირი.

გაღმა-გამოღმა სიცოცხლე ფეთქავს, თითქოსდა წყველა არც არვის ეთქვას.

არაფერს ნიშნავს ლექსისთვის ზღვარი, წვიმს სიხარულის ცრემლების ზღვარი.

ოვიდიუსი, დანტე და ბროდსკი ერთმანეთისგან არიან შორს? კი!

მაგრამ ხვედრია მათი საერთო და მათი ხვედრით ბედი გაერთო.

ო, რამდენია ცაზე ვარსკვლავი და რამდენს უძლებს დრო გულსაკლავი!

უცნობი

მე ვარ უცნობი ცნობილთა შორის და სვლა ფარული დამბედობია. ჩემი გზა არის სხვა გზებზე შორი, ნუთები — მწარე კანფეტებია.

მე ვარ უცნობი და ჩემსას ვცდილობ, თავაზიანად გზას ვუთმოპ ყველას, ადგილს რომ არვინ არ შემეცილოს და არ მიწიოს მოშურნის წყევლამ.

მე ვარ უცნობი, ტრიალებს სცენა და ფაციფუცში არ ვჩანვარ, არა და მენატრება ცაში აფრენა, რადგან მიწაზე ფართხალი კმარა.

მე ვარ უცნობი და როცა წავალ კი არ ვიქუხებ, გავიპარები და მხოლოდ შემდეგ ვატირებ მრავალს, შემდეგ დარეკავს ჩემთვის ზარები.

მე ვარ უცნობი — ღმერთი ხომ მიცნობს! და უფლის გარდა არ მყავს პატრონი და უფლის გარდა ვინ დავიფიცო? ვართ უცნობები მუდამ მარტონი.

უთქვამთ, ცხვარი ცხვარიო, თუ გაცხარდა, ცხარეაო. შენც ცხვარივით არ იარო, სადაც მგელთა მხარეაო.

როცა ცხვარი ცხარეაო, იბრძვის, გაგიხარიაო. მზე იმისი მცხრალიაო, მთვარე მოხარხარეაო.

რადგან ცხვარი ცხვარიო, თუ გაცხარდა, ცხარეაო. მტერს მისი ლახვარიო! დარტყმა მისი მწარეაო.

ფარაში მგელი შევარდა, ვაი ერთის პატრონსაო. ცუდ დროსაც გაუვა ვადა, დაველოდოთ კარგ დროსაო.

ერთი ხიდან გამოგვივა ბარიცა და თოხიცაო. კალაპოტი გააცივა — ზევამა მიღრიც-მოღრიცაო.

ქვევრს ჩასძახებ როგორც, იმას ამოგძახებს უმაღვეო. გიჟს ჭკვიანზე გაელიმა, ცოდნა ვის დაუმალეო.

ფარაში მგელი შევარდა, ფარის დარაჯს არა სძინავს. მოკლა მგელი, გაუხარდა — პატრონი ჰყავს წმინდა ბინას.

ვინც რა უნდა თქვასო, წისქვილმა კი ფქვასო. წარკვეთილი სასო სდევს წისქვილის ქვასო.

ვინც რა უნდა თქვასო, გინდაც, დავითარსოთ, არ გაგიღებთ კარსო, ქარო, შერჩი ცასო.

ვინც რა უნდა თქვასო, ძალლი გვირბენს გარსო, ველოდებით დარსო, მზიურ მთა და ბარსო.

ვინც რა უნდა თქვასო, ერია თუ ბერი, წისქვილებმა ფქვასო და დამარცხდეს მტერი.

ეს დრო კი არა, სიცოცხლე მიდის ადიდებული, აზავთებული და არსადა ჩანს მხსნელი და ხიდი და მშველელს უხმობს წყალწაღებული.

ვინ იცის, ვის რა დაგვებედება, საით გაგვრიყავს მდინარის ტოტი! რა მოგვახარეს, ვინ უწყს მტრედებმა და რას გვაუწყებს ბინდისას ჭოტი!

ყველას თავი აქვს გადასარჩენი და დახმარება მოძმისთვის უჭირს. და აქვს იმედი მხოლოდ მარჯვენისთვის, სხვა ყველა ცდა არის ფუჭი.

სიცოცხლე მიდის, სიცოცხლე მოდის, ვინ კვდება და ვინ კი იბადება. ზოგი გლეხია და ზოგი — ლორდი, ვინ რასა იქმს და რა კი ბრალდება.

ეს დრო კი არა, მდინარე მძლავრობს და არემარე წაუღეკია. სად დავისვენოთ, სად შევეფაროთ? მთა მთას მიჰყვება ღვია-დეკიანს.

ჩიტსაც ბუდე აქვს და მგელს — ბუნაგი, კაცსაც სჭირდება თავშესაფარი. მოვა სიკვდილი — ხარბი, მსუნაგი და დამთავრდება ჩვენი ზღაპარი.

იპსენის ერთ სასიამოვნო საღამოს ფრანკფურტის საერთაშორისო აეროპორტში სტუმართა მომლოდინეებს შორის შუახანს გადაცილებული თმაშვერცხილი კაცი იდგა და გამომსვლელთან ნაკადს აკვირდებოდა. ქუთაისის რეისი დაახლოებით ერთი საათის წინ დაჯდა. ამას საბაჟოს გავლისა და ბარგის აღების დრო დაუმატა და, მისი გაანგარიშებით, საცაა უნდა გამოჩენილიყო მისი სტუმარი. ერთად მოაწყდნენ ქართველები გამოსასვლელს. უმეტესობას მხრებზე ქართული დროშები ჰქონდა მოხვეული. კაცს გაელიმა — ესენი დორტმუნდში მიდიან საქართველოს თამაშზეო, გაიფიქრა და ახალგაზრდების ისე შემურდა, რომ გადანყვითა, ხვალ მეც გავყვები ქართველებს ჩვენი ბიჭების საქმაგოდო. თანამემამულეებმა ხმაურით, კარგად ორგანიზებულ ჯგუფად ჩაიარეს. გამოსასვლელში შუახანს მიტანებული, სასიამოვნო გარეგნობის ქალი გამოჩნდა. ჩემოდანს მოაგორებდა, მხრებზე არც ისე პატარა ზურგჩანთა ჰქონდა მოგდებული. „წლები შეტყობია“—ო, გაიფიქრა კაცმა და სახეზე ნამოახურა — შერცხვაო, თითქოს, ფიქრის.

— გამარჯობა, — მისალმა ქალი.

— გამარჯობა, ირ, როგორ იმგზავრე? როგორ ხარ? — კაცი დაბნეული იდგა ქალის წინ. მერე, გეგონებოდათ, ძილიდან გამოერკვაო, ორივე ხელი მოხვია, მეკრდზე მიიკრა და ლოყაზე აკოცა.

— კარგად, გმადლობ. ნამეტანი გაგრძელდა გზა. ოთხ საათზე მეტი ჩაჭუჭქნული ვიჯექი თვითმფრინავში. მგონი, სკამის ფორმა მივიღე.

— მშვენივრად გამოიყურები. ნავიდეთ, — კაცმა ზურგჩანთა მოხსნა, მარჯვენა ბეჭზე მოიგდო, მარცხენა ხელით ჩემოდანი გააგორა.

ქალაქისკენ მიმავალი ავტობუსის გაჩერებასთან მივიდნენ. იქ ქართველების დიდი ჯგუფი იდგა. პირველი ავტობუსი ქართველებით სავსე ნავიდა. მეორეც. მესამეში ავიდნენ და წინა ადგილებზე მოთავსდნენ. ავტობუსში ხვალინდელ საფეხბურთო ჯახზე ლაპარაკობდნენ გულშემატკივრები.

— გახსოვს, დინამოზე რომ წავიყვანე გოგონები? — ღიმილით მოხედა ქალმა.

— კი. ერთ-ერთი პირველთაგანი ვიყავი, გოგონები რომ წავიყვანე სტადიონზე.

— მსაჯმა პენალტი არ დანიშნა და გინების ნიაღვარი რომ წამოვიდა, ყურები თითებით დამიცე. ესეც გახსოვს? ხო, მართლა, სულ გამოვშტერდი, არც კი გკითხე, როგორ ხარ-მეთქი. როგორ ხარ?

— ვარ.

— არ იცვლები, — ქალმა ისევ გაუღიმა, — წინა ათასწლეულში, საავადმყოფოში რომ მოგაკითხე ორ დაქალთან ერთად და გკითხეთ, როგორ ხარო, მაშინაც ასე გვიპასუხე, „ვარ“—ო. როგორ? ჰორიზონტალურადო. არ იცვლები, — გაიმეორა და ავტობუსის ჭერს გაუღიმა. კაცს არაფერი უთქვამს. გზას გაჰყურებდა.

— დავიღალე... — თავისთვის ჩაილაპარაკა ქალმა, თვალებში დახუჭა და საზურგეს მიეყრდნო, — ღმერთო, როგორ დავიღალე...

კაცს არაფერი უთქვამს. ქალმა თავი კაცის მხარზე დადო და ბურანში ნავიდა. სახეზე „დავიღალე“ ღიმილი აქვსო, გაიფიქრა კაცმა. გუნებაში ფერადი და მავთური სურათების ალბომი გადაფურცლა... მთანმინდაზე მოაჯირს გადაკიდებული გოგო და ბიჭი საღამოს თბილისს, უამრავი ნათურით განათებულს, ათვალეირებენ.

რუსთაველი, მეტეხი... ნახე, დინამო რამხელაა...

ოპერას ვერ ვხედავ.

აი, ეგერ!

ხო, რა ლამაზიააა!.. ნახე, ლოტკინი და მის ზევით ნახალოვკა.

ეგ პირიქითაა...

ექსკურსია ქალაქგარეთ — ხორხოციო და სტუდენტური, სერიოზული სადღეგრძელოებით...

მეტეხის ეზო, გრძელი სკამი, სკამის საზურგეზე შემომჯდარი პირველკურსელი გოგონა და მის ფეხებთან მიმჯდარი, ენაგადაყლაპული ბიჭი...

სპორტის სასახლეში კონცერტზე ძლიერს ნაშოვნი ბილეთი... ბიძინა მახარაძის სკეტჩი ენაბლუებზე. ირ, ნახე, მე დამცინის ეს ოჯახქორო! არ დაგცინის, გეხუმრება...

კონცერტის შემდეგ უნივერსიტეტულ მეგობრებს ხვდებიან.

— ვაა... თქვენ... ერთად?!

— გიკვირთ?!

— არა. ბრწყინვალე წყვილი ხართ.

რუსთაველის გამზირისკენ მიმავლები ზოოპარკის შესასვლელთან ჩერდებიან.

— გითხრა თუ უთქმელადაც გრძნობ? გოგონა ჩუმადაა. გვერდით იხედება. ბიჭი მხრებზე კიდებს ხელს, თავს მოაბრუნებინებს, მის ხელს გულზე იდებს.

— გრძნობ?

გოგონა თავს უქნევს.

„მაშინ რომ გულში ჩაგეკარი, მომხვეოდი და გეკოცნა, არასოდეს მოგცილდებოდი“ — ამას გვიან, მტკივნეულად გვიან ეტყვის. მესენჯერით ეტყვის. ორ ათეულზე მეტი წელი რომ გავა, მაშინ... გოგონა კი არა — უკვე ქალი. „არასოდეს...“ — გაიმეორებს და ცრემლებს არ დამალავს.

„შემემინდა...“ — ეტყვის კაცი. „შემემინდა, არ დამეფრთხო კეთილი სულები, თავს რომ დაგვტრიალებდნენ“.

შავ-თეთრი სურათების წყება წამოვიდა...

„გათხოვდა... კარგ ბიჭს წაჰყოლია... ბედნიერები არიან“, ნაცნობებისგან მოსული აქა-იქა ცნობები.

„ჩემი ბიძაშვილის ქმრის ძმაკაცი იყო.

სოლომონ ნერგაძე

ერთხელ ეპროკაში

ანუ 30 წლის შემდეგ

ედღენებათ ქალებს და კაცებს... ასეთებს:

„იმ ქალს, იმ ბერიკაცს გაუმარჯოს, ვისი ცხოვრების გზაც შეუღლია, ვისაც არასოდეს გაუმართლდა, მაინც სიხარული შეუძლია. ვისაც იმედები პურად ჰყოფნის, ვინც მთელ ქვეყანაზე ეულია, ვისაც სიყვარულით უარყოფილს სხვისი სიყვარული შეუძლია“...

მედლა კახიძე

იქ მნახა რამდენჯერმე. ერთ საღამოს, ბიძაშვილის დაბადების დღეზე მისულს, მე წავიყვანთო სახლში, გვითხრა. წავიყვანა. ჩემი ბიძაშვილის ნათესავი გოგო და მისი ორი ძმაკაცი იყვნენ კიდევ მანქანაში. დასავლეთისკენ წამიყვანეს. სამეგრელოს ერთ სოფელს დილის სამ საათზე მივადექით. მესამე დღეს მომაგნეს შშობლებმა. წამიყვანეთ, არ მომკარებია-მეთქი. დამტოვეს... რვა წელიწადს გაუძელი. ნარკომანი ყოფილა. შეიღიც არ გვეყოლა... მერე ომი და დიდი უბედურება დაიწყო. სოხუმში დარჩნენ ჩემები. ორივე მომიკლეს... დღე სკოლაში ვმუშაობდი, ღამით ავადმყოფებს ვადექი თავს კაპიკებად. ერთი კაცის მომვლელად დამიძახეს. კარგი ადამიანი იყო. თვეზე მეტხანს ინვა მოტეხილობებით. ჩემზე ოცდაათი წლით უფროს კაცს გავყევი... ჩემი ნებით გავყევი ცოლად. ათი წელი ვიყავით ერთად. მერე მომიკვდა. გოგონა დამრჩა მისგან. სიძე ნორმალური შემხვდა...“ კომპიუტერის ეკრანზე ქალი ცრემლებს ინმენდდა.

„ბედნიერი?!. კი, ვიყავი. ერთხელ. ჩემი გოგონა რომ დაიბადა და მისი ტირილი გავიგონე... იცი, რა იყო ეს?!. ამის აღწერა შეუძლებელია. ეს ბედნიერება იყო... ეს იყო ერთადერთი ნამდვილი ბედნიერება... წლების შემდეგ“, — ამას კიდევ უფრო გვიან ეტყვის. ამასაც მესენჯერით.

კაცი სიგნალის ხმამ გამოარკვია. ავტობუსის მძღოლმა „შეუკურთხა“ მანქანას, რომელმაც სახიფათოდ ჩაუჭრა გზა.

ქალს ეძინა. სახეზე წვლიანდელი ღიმილი შერჩენოდა. კაცმა რამდენჯერმე იცვალა მზერა ქალის სახიდან ავტობუსის წინ მიმავალ მანქანებზე და პირიქით. კბილებს

შორის მომწყვდეული, მოკუმული ტუჩები, მარჯვნიდან მარცხნივ და უკან, ერთმანეთზე მოძრაობდნენ. მარცხენა ხელის საჩვენებელი და შუათითი ოდნავ ასწია ქალის ნიკაპი და ტუჩებში აკოცა. აკოცაო, ვერაა მთლად ზუსტი, ეამბორა უფრო შეეფერება... ქალი არ შერხეულა. ღიმილით აგრძელებდა ძილს. მალე ქუთუთოები აამოძრავა, თვალები გაახილა და კაცს მოხედა.

— იესე, ამის იქით ნუ წავალთ, რა!.. ძალიან გთხოვ, ნუ წავალთ!

— კარგი. ნუ წავალთ, — იესემ გაჩერების მოთხოვნის წითელ ლილას მიაჭირა თითი. ავტობუსი გაჩერდა. კაცი წამოდგა, ქალს ხელი მოჰკიდა და ჩავიდეთო, ანიშნა.

— რას შვრები?

— ამის იქით არ წავიდეთო, შენ არ მთხოვე?! — ქალი მაშინაღურად ჩაჰყვა ავტობუსიდან. კაცმა ჩემოდანი და ზურგჩანთა გამოიღო ავტობუსის საბარგულიდან და სარკეში მძღოლს ხელი დაუქნია მადლობის ნიშნად.

— სად ჩამომადგე აქ?! — ქალი გაფართოებული თვალებით ასცქეროდა კაცს. გაჩერებიდან, არც ისე ახლოს, დიდი, განა-

— როგორცაა. გაგიკვირდება, რომ გითხრა, შენზე ცუდი არცერთს არასდროს არაფერი უთქვამს-მეთქი?

კაცმა მხრები აიჩეჩა.

— კარგი, სხვა რამეზე ვილაპარაკოთ. ვინც აქეთ წამოვიდა სამუშაოდ, ყველამ თვალში გამოიხედა. სკოლის ხელფასი კი იცი, როგორიცაა. გოგო უმუშევარია. სიძე, ინჟინერი ბიჭი, დღიურ მუშად მუშაობს ელიავაზე... შენი ნაჩუქარი ფული რომ მომიტანა შენმა დისშვილმა, საღამომდე მოვთქვამდი... ლიკა დაბრუნდა, მოკვდა ვინმეო, მკითხა. კი, მოკვდა-მეთქი. მეტი არაფერი მითქვამს. მოკვდა. იმ დღეს მოკვდა, იესე, ის... ვინ მოკვდაო, ქალო? ჩამაჯინდა ლიკა. მთანმინდიდან დანახული ღამის თბილისი მოკვდა იმ საღამოს. ამას როგორ ვეცყოდი?!

კაცმა მანქანის კარის ჯიბიდან ერთჯერადი ცხვირსახოცების პაკეტი ამოიღო და ქალს გაუწოდა.

— აქეთ წამოსვლა გადაწყვიტე. მედიკომ გამოკეთა ერთთვიანი მოწვევა. თუ აქ ვიშოვე სამსახური, ხომ კარგი... და, თუ ვერა, მილანში ჩამოდიო, ჩვენმა გოგოებმა. უსაბუთო აქ უფრო იშვიათი.

— ...

— ლაპარაკს გადასჩვევიხარ.

— არ გადავჩვევივარ. აქაურებს ვაგიფებ, ათ ენაზე ვლაპარაკობ-თქვა.

— ათი ენა?! როდის მოასწარი ამდენი?

— ქართული, გერმანული, ცოტა ფრანგული, რუსული, ინგლისური...

— ეგ ზუთია.

— იმერული, ქართლური, კახური, ცოტა მეგრულიც, სკანი გოლუაფირო... თუშური, ხევსურული, აჭარული, — კაცი მარჯვენა მტევნის თითებს კეცავდა, — თორმეტი გამოდის... თავმდაბლობას რა ვუთხარი, ათი ენა ვიცი-თქვა, ვატყუებ თურმე, — გაიცინა.

— წელან... წელან ავტობუსში... არ მეძინა. კინალამ ავმჩატიდ... იესე, ამის იქით მართლა ნუ წავალთ, რა! შენი კაცობის იმედი უფრო მაქვს, ვიდრე... ღმერთო, რეებს ვბოდავ...

— კარგი. არ წავიდეთ, — კაცმა მარჯვენა ციმციმა ჩართო და შეუხვია.

— სად მიდიხარ? სხვა რამე ვიგულისხმე... ვერ მიხვდი?

— მიხვდი, მიხვდი. დანანევრებული მეტყველების და აზროვნების უნარს თორმეტ ჭიქამდე ვინარჩუნებ. რამე შევჭამოთ. ყავაც დავლიოთ. თითო ჭიქა ღვინოც შეიძლება.

— ბიჭო!.. ასე როგორ მოახერხებ ბავშვობის შენარჩუნება?! ოცდაშვიდი წლისაც ბავშვი იყავი... ახლაც, სამოცის ხდები და კიდევ ბავშვი ხარ.

მანქანიდან გადავიდნენ. ბარში მიღეთის ხალხი ირეოდა, მირიად ენაზე ლაპარაკობდნენ. კაცმა ბუტერბროდები და ორი ჭიქა ღვინო აიღო, ქალს ანიშნა, მომყევით. გრძელი მაგიდის თავისუფალ ბოლოში დასხდნენ. ჩუმად შეჭამეს. ერთმანეთს ჭიქები მიუჭახუნეს და წითელი ღვინო ნება-ნება გამოცალეს.

— კიდევ ხომ არ, ა?!. ღვინო.

ქალმა თავი გააქნია. კაცმა ორი ყავა მოიტანა.

— ნამდვილ ყავას იტალიაში და პორტუგალიაში თუ დაღვე. სხვაგან ვერა.

— აქეთ დიდხანს აპირებ?

— კიდევ რამდენიმე წელიწადი და დავბრუნდები. გონი, დავარწმუნე აქაურები, საქართველოში ფილიალი ან მათი მომსახურების ცენტრი გავახსენებინო. თუ გამოვიდა, დავბრუნდები და... — არ დაამთავრა.

— გადასადგები იქნება. როგორც კი მაგას გააკეთებ, ჩემი სიძე უნდა მიგაღებინო, ოქროს ხელი აქვს. შენი სპეციალობისაა, — გაუღიმა ქალმა. კაცს არაფერი უთქვამს. გაუღიმა და წავედითო, ანიშნა.

გარეთ გავიდნენ. კაცმა სიგარეტი ამოიღო.

— წელან არ მოწიე? აკი, ათ წელიწადში ერთხელო?!

— ეს მომავალი ათწლეულის ანგარიშშია.

— რატომ აკვლევინებ თავს?

— ეებს... ირი, სანამ ჩემით, სხვის დაუხმარებლად მოფისმა შემეძლება, მანამ ვიცოცხლო; მეტი, გვეიცები, არ მინდა. სხვისი გადასაყენებელი, ან, ღმერთმა დამიფაროს, „პამპერსების“ ცვლა თუ დამჭირდა, ნამდვილად არ მინდა... არც მოვებლაუჭები...

— მართალი ხარ...

— „როგორც ყოველთვის“—ო, დამატე-

დათო
გველესიანი

ამბავი
ქველი სოლოლაკისა

აზომა აქამდე რომეოსა და ჯულიეტას ამბავი არასდროს მიუტანია გულთან. აბა, რა მოსაყალი ეგ იყო. თუ არ შეიძლებოდა მათი სიყვარული, იმ დალოცვილებს სხვა შეეყვარებინათ, რაღა ერთმანეთს შეაკვდნენო. ასე ფიქრობდა, სანამ თვითონ არ შეუყვარდა და პირველივე სიყვარული ისეთი წინააღმდეგობრივი შეხვდა, რომ მეტი არ შეიძლებოდა. საქმე ისაა, რომ მას დედინაცვლის დისშვილი, ნასტენკა, ჩაუვარდა გულში.

ლამეებს თეთრად ათენებდა აზო. აუყვებოდა და ჩამოუყვებოდა ხოლმე სოლოლაკის სუსტად განათებულ ქუჩებს და ისეთ შესაძლო სამყაროს ნატრობდა, რომელიც არც ერთი სულიერი მეორეს ცხოვრებაში ცხვირს არ ყოფს. მაგრამ, აბა, სხვაზე რომ ამბობს, თვითონაც ხომ ხშირად გაუჭორია ვილაძეები და ახლა ყურები ისე უხურდა, რომ ზუსტად იცოდა, მისი ამბავი ისევე წელა და აუჩქარებლად ვრცელდებოდა მთელს თბილისში, როგორც მომავლდინებელი სენი ძლიერ სხეულში. საბოლოოდ ეს ამბავი მის მშობლების ყურამდეც მივა და, აი, მაშინ დასრულდება ყველაფერი. სჯობს, რომ თავად მოისწრაფოს სიცოცხლე. ამიტომ, აი, ამ ღერსაც მოწვევს და სახლში ავა.

სახლში ასულს დაკოჭლებული არუთინა დახვდება. მალალი და გამხდარი კაცი, რომელიც სამომავლოდ შვილიშვილებს შეიძულებს გვარის შეცვლის გამო. ის ალბათ ახლა ჩაის მიირთმევს სათენიკასთან ერთად. საგარაუდოდ თავიანთ პატარა სამზარეულოში სხედან და დადარდინებულები შვილს ელოდებიან, რომელიც ბოლო დროს სახლში გვიან ბრუნდება. ისინი მანამ არ დაიძინებენ, სანამ აზო კარის ზღურბლს არ გადაკვეთს. წესით სიჩუმეში უნდა ისხდნენ, რომელსაც მხოლოდ სათენიკას ყაისნაღების წკარუნი თუ დაარღვევს ხოლმე.

ავა, აბა, სად წავა, უბრალოდ, აი, კიდევ ერთ ღერს მოწვევს და მერე ყველაფერი კარგად იქნება. მივა და სათენიკას ეტყვის, რომ მისი დის ქალიშვილი შეუყვარდა, რომ, აი, ახლაც, რამდენიმე საათის წინ მასთან ერთად დარბოდა სოლოლაკის ქუჩებში. სათენიკა კი ერთს გაუღიმებს და ჩაეხუტება. აბა, თავის საყვარელ შვილს ხომ არ გაუბრაზდება.

„შვილსო“ იმეორებს გულში აზო და ეცინება. ყოველ შემთხვევაში, სათენიკამ ის შილად მიიღო, მაგრამ, აბა, რანაირი შვილია, როცა არუთინას ის პირველი ცოლისგან ეყოლა. სათენიკა კი მერე გამოჩნდა. მან აზო პირველივე დღიდან მიიღო შილად და მთელს თბილისს უთხრა, რომ მე აზოს სახით საყვარელი ვაჟი მყავსო. ეს მართლაც ასე იყო, აზო სათენიკასგან ყოველ-

თვის გრძნობდა დედობრივ მზრუნველობას. ახლა კი ეს ურთიერთობა უნდა შეწყდეს, რადგან აზომ თავისი ვნება ვერ მოთოკა.

ჰოდა, აბა, რანაირი ნათესავი გამოდის ნასტენკა?! ცხადია, ეს სათენიკამაც კარგად იცოდა, რომ აზო და ნასტენკა სისხლით ნათესავები არ იყვნენ, მაგრამ აქ სულ სხვაა საქმე. ამიტომაც, რომ აზო უკვე მესამე სიგარეტსაც მოწვევს და მერე კი ავა სახლში, აბა, სხვაგან სად წაესვლება.

მერე და მერე, როცა ყველაფერი ჩამთავრდება, იფიქრებს ხოლმე აზო: ჩემნაირებისთვის დანტეს ჯოჯოხეთის მეორე გარსში მოიძებნება ბინაო, მაგრამ ეს ფიქრი ისევე მინავლდება, როგორც ყველა ის სხვა ადამიანი, რომელიც ყოველ ფეხის ნაბიჯზე განსჯიდა მას. ამ ადამიანთა თვალები თავიდან ისე მომრავლდა, როგორც სხვენში გამოჭრილი პატარა ფანჯრები მის უბანში. თითქოს ყველა და ყველაფერი მის ცხოვრებას ადევნებოდა. ბოლოს კი ყველაფერი ისე წავიდა უკან, როგორც ზღვა ცუნამის წინ. აზო დიდხანს ელოდა ზღვის დამანგრეველ ცუნამად დაბრუნებას, მაგრამ ის არა და არ ბრუნდებოდა.

მაგრამ სანამ ყველაფერი კარგად დასრულდებოდა, აზომ მეოთხე სიგარეტსაც უნდა გაუკიდოს და მერე სოლოლაკის ქუჩებს დაუყვებს, დილაზე იაროს და მერე დაბრუნდება სახლში და ეტყვის მშობლებს, რომ დედინაცვლის დისშვილი შეუყვარდა და მის ცოლად მოყვანას აპირებს. მანამდე კი სამზარეულოში მსხდარ სათენიკასა და არუთინას ეზოდან ახედავს და გულში ბოდიშს მოუხდის, ამდენს რომ ანერვიულებს. აბა, რა ქნას, ამ წამს სხვა გზა არ აქვს, გარდა ძველი სოლოლაკის გზისა...

სამუელ ბაკატის
მოლოდინში

მერე, როცა უკვე ალბერტი ყაზარმის ფანჯრების ახლადგამოცვლილ შუშებში თმებს გაისწორებს, რათა თამარას ნახვისას ლამაზად გამოჩნდეს, გაახსენდება, რომ ისე უსუსურად არასდროს უგრძნია თავი, როგორც იმ შუალამისას, სემუელ ბეკეტს რომ ელოდა ბენზინმომარაგებელი.

ეს მაშინ მოხდა, როცა ალბერტმა გენერალ ტოლსტოის საუბარს მოკრა ყური — ოცმეთაურს ყაზარმის დაბზარული შუშების შეკეთებაზე რომ ეწუწუნებოდა.

ალბერტ აგამალოვს ბიზნესკოლაში არ უსწავლია, თუმცა გუშინით იცოდა, რომ თითოეულ ადამიანს აქვს საჭიროება და თუ იპოვი ორ ურთიერთგადამკვეთი ინტერესების მქონე კაცს და მათ შორის ამბავს გაჩარხავ, შენ დიდ ფულს თუ არა, სულ მცირე პატივისცემასა და დაფასებას მაინც მიიღებ მათგან და მაშინ ეს ისე სჭირდება-

და, რომ მეტი არ შეიძლებოდა. ჯერ ჯარში მსახურობის მხოლოდ ნახევარი წელი გასულიყო და უკვე გრძნობდა, რომ ძლივს ნაპოვნი სიყვარული ხელიდან ეცლებოდა — თამარა ყოველ კვირას ალარ სწერდა მას.

ალბერტმა იცოდა, რომ საბჭოთა ყაზარმები იმ ორცხოვნილების ყუთს ჰგავდა, ბებიები ნემსების, ღილებისა და ძაფების შესანახად რომ იყენებენ. რამდენჯერ იყო, პატარა ალბერტს ძაფის გორგალი მოუპარავს და ბებიას ვერაფერი შეუმჩნევია. ასე იყო ყაზარმებშიც; რამდენჯერ მომხდარა, რომ მის თვალწინ ჯარისკაცს ჯარისკაცისთვის თვითმფრინავის რაღაც ნაწილი მიუყიდიდა და სანაცვლოდ არაფერი მიუღია — ღმერთმა უწყის; ამიტომ ალბერტი არც კი შეყოვნებულა, აილო და სემუელ ბეკეტს პირდაპირ ხაზის ტელეფონით დაურეკა.

სემუელ ბეკეტი მაშინ შუშის ქარხანაში მუშაობდა და როგორც ალბერტმა იცოდა მას დიდი რაოდენობის ბენზინი სჭირდებოდა. ზოგი ჭორის თანახმად, ჭორის იმ-იტომ, რომ ამ აბსურდული ვერსიის არავის სჯეროდა, ის ვინმე გოდოსთან ნასასვლელად ემზადებოდა, რადგან ეს უკანასკნელი

უკვე დიდი ხანი იყო, რაც არ გამოჩენილა. მისი მოლოდინით დაღლილი ბეკეტი კი თავად აპირებდა მასთან წასვლას, მიუხედავად იმისა, რომ ზუსტად არ იცოდა, სად ცხოვრობდა ეს გოდო, ან ვინ იყო, მის მოსაძებნად დიდი რაოდენობის ფული და ბენზინი სჭირდებოდა. შუშას კი ფულად ვერ აქცევ, ყოველ შემთხვევაში, სწრაფად, განსხვავებით ბენზინისგან, რომელიც ყველათვის საჭირო რამ არის. ამიტომ სემუელ ბეკეტს არც კი უფიქრია, ისე დათანხმდა ალბერტის წინადადებას, რომელიც შეხვედრას ყაზარმიდან რამდენიმე ათეულ კილომეტრში უწინშავდა.

იდგა ალბერტი ჯარში გაცნობილ უახლოეს ძმაცაცებთან, ძმაცაცის მეგობრებთან და უცნობ ადამიანებთან ერთად ბენზინმომარაგებული და ელოდა სემუელ ბეკეტს, რომელიც შეხვედრაზე აგვიანებდა. ალბერტს ძმაცაცებზე მეტად სციოდა. ის პასუხისმგებლობა ამცივებდა, თავის თავზე რომ აეღო. მისი თაოსნობით ბენზინი რამდენიმე კამაზით გამოეტანათ ყაზარმიდან და თუ მალე არ დააბრუნებდნენ, ამის შემწევა ოცმეთაურს არ გაუჭირდებოდა. ამაზე ფიქრით სულ უფრო ეყინებოდა ხელები და ადგილზე ბორგვით თოვლი მიწამდე დაეყვანა.

ძალაუფლების შეგრძნება, რომელიც რამდენიმე საათის წინ ბიჭებთან სარფიანი საქმის გაზიარებისას ეუფლებოდა, ახლა სემუელ ბეკეტის ხელში იყო და ეს აზრი ალბერტს ჭკუიდან შლიდა. „რომ არ მოვიდეს?“ — ფიქრობდა ალბერტი და დროდადრო თავის ძმაცაცებს გადახედავდა ხოლმე. შანსი წულია, ამათმა ოცმეთაურთან ჩაუშვან, მაგრამ, აი, ის მეგობრის მეგობრები რას იზამენ, ღმერთმა იცის.

თუმცა ამაზე დარდი დიდხანს აღარ გაჰყოლია, რადგან ალბერტი მალევე მიატოვა ყველამ. ახლა ის უკვე მარტო ელოდა კაცს, რომელიც არც კი იცოდა, სახეზე როგორი იყო. მხოლოდ ის ახსოვდა, რომ შუშის ქარხნის დირექტორი იყო და ალბერტს ყაზარმის ფანჯრების დაბზარული შუშებზე გამოცვლას პირდებოდა, რომლებშიც უკვე დიდი ხანი იყო, რაც ჯარისკაცები თავიანთ თავებს ველარ ცნობდნენ.

მერე, როცა ალბერტი, ყაზარმის ფანჯრების ახლადგამოცვლილ შუშებში უღვაშების გასწორებაზე გადავა, იამაყებს, რომ იმ ღამეს, როცა სემუელ ბეკეტს ელოდა, ადგილიდან ფეხი არ მოუცვლია, რადგან თამარას რომ შეხვდება, მოუყვება რაინდულ ამბავს იმის შესახებ, თუ როგორ დაამარცხა ვინმე ალბერტმა შუალამისას უიმედობით შეიარაღებული უსასრულო მოლოდინი, ყოველ წამს სულ უფრო მეტად რომ ყინავდა, აღამებდა და ადიდებდა ღამეს.

